

Skriftlig fremsættelse af lovforslag.

Justitsministeren (K. Axel Nielsen): Hermed har jeg den ære for det høje folketing at fremsætte forslag til lov om overformynderiet, forslag til lov om anbringelse af umyndiges midler m. v., forslag til lov om ændring i arveloven og forslag til lov om ændringer i myndighedsloven.

Det udvalg, hvis betænkning danner grundlag for de tre af lovforslagene, havde først og fremmest til opgave at overveje overformynderiets forhold. Det nuværende retsgrundlag for overformynderiet findes i lov nr. 254 af 27. maj 1950. Ifølge denne lov bestyrer overformynderiet ikke blot midler, der tilhører umyndige og borteblevne, men også midler, der efter bestemmelse af en arvelader eller giver skal båndlægges i overformynderiet, samt midler, der tilhører legater o. lign., og som efter legatets fundats eller legatbestyrelsens bestemmelse skal bestyres i overformynderiet. Overformynderiet er organiseret som en selvstændig institution, der ifølge loven skal have sin egen formue og selv skal afholde sine driftsudgifter. Kontohavernes kontante indeståender bestyres samlet — den såkaldte massebestyrelse — og anbringes af overformynderiet ved udlån i fast ejendom eller ved køb af værdipapirer. Staten garanterer efter loven kontohaverne mod tab ved massebestyrelsen i det omfang, tabet ikke kan dækkes af overformynderiets egen formue.

Den direkte anledning til udvalgets nedsættelse var de økonomiske vanskeligheder, som overformynderiet befinder sig i. Regnskabet har gennem en årrække vist underskud, til trods for at overformynderiet stadig kun yder kontohaverne en rente på 4 pct. af de kontante tilgodehavender.

En væsentlig årsag til de nuværende vanskeligheder er den rentepolitik, der blev ført af overformynderiet under og umiddelbart efter sidste verdenskrig. I denne periode gav overformynderiet kontohaverne en rente på ikke under 4 pct., en rentesats, der lå langt over de private pengeinstitutters indlånsrente. Dette medførte, at kontohaverne havde fordel af at bevare både deres indbetalinger og de beløb, der fremkom ved indfrielse af deres særskilt bestyrede værdipapirer, i form af kontante til-

godehavender i stedet for at købe særskilt bestyrede værdipapirer for beløbene. De mange kontante midler måtte overformynderiet fortrinsvis anbringe i lavt forrentede kreditforeningsobligationer, der måtte købes til kurser nær pari. Obligationerne gav således overformynderiet en effektiv rente, som ofte var lavere end den rente, overformynderiet ydede sine kontohavere.

Det stærke fald i obligationskurserne, der begyndte i 1948, måtte på denne baggrund medføre alvorlige konsekvenser for overformynderiets økonomiske stilling, og den store beholdning af lavt forrentede obligationer med lang løbetid har forhindret overformynderiet i at lade renten til kontohaverne følge stigningerne i de private pengeinstitutters indlånsrente.

Ved en bedømmelse af den nævnte rentepolitik må det erindres, at overformynderiet ikke kunne lægge rent forretningsmæssige synspunkter til grund. For en stor del af kontohaverne var renteudbetalingen fra overformynderiet den eneste eller væsentligste indtægt. De sociale forsikrings- og bistandsordninger var jo ikke så udbyggede, som de er i dag. Særlig i en periode med pristigninger ville en nedsættelse af overformynderiets rentesats derfor have haft alvorlige følger for mange. Det er givet, at dette har spillet en afgørende rolle i overvejelserne dengang, og jeg mener at burde fremhæve det i dag, hvor man ved, hvordan udviklingen kom til at forme sig, og hvor man derfor under helt andre forudsætninger ellers kan have vanskeligt ved at se det rimelige i den førte politik.

Også den almindelige stigning i løniveaue har i høj grad bidraget til en forringelse af driftsresultatet, selv om man har søgt at imødegå denne udvikling ved rationalisering af arbejdsgangen og tilsvarende reduktion af personalet. Denne personalereduktion er gennemført, samtidig med at de bestyrede kapitaler og dermed arbejdsopgaverne er vokset.

Det stod imidlertid klart, at der burde iværksættes mere principielle overvejelser vedrørende overformynderiets stilling. Justitsministeriet nedsatte derfor i 1962 et udvalg med repræsentanter for finansministeriet, justitsministeriet, forvaltningsnævnet og overformynderiet og med sagkyndige medlemmer fra vore to største sparekasser. Dette udvalg